

Шановні колеги – науково-педагогічні працівники!

Шановні студенти – здобувачі вищої освіти!

Доброчесність є чеснотою, яка в цілому визначає рівень етичного розвитку суспільства і зокрема «є тим наріжним каменем, який складає фундамент внутрішньої гармонії людини, стійкість її характеру та послідовність морального образу. Вища освіта через навчання і дослідження фактично скріплює цей фундамент елементами академічної доброчесності, які покликані виховувати інтелектуальну гідність і повагу до різноманіття думок та ідей, реалізуючи тим самим свою соціальну місію».

Якщо звернутися до словників, то в перекладі з латині «прикметник *integer* означає “довершений, повний, цілісний”, а іменник *integrity* – відповідно, “довершеність, повнота, цілісність” психологічного стану людини, який відзначається її внутрішньою гармонією, стійкістю і послідовністю морального образу. У поєднанні зі сполучним прикметником *academic*, як ознаку належності того чи іншого суб’єкта чи предмету до школи чи університету, процесів навчання та мислення, отримуємо категорію академічної доброчесності (*academic integrity*).» (Сацик В., 2017).

Засновником досліджень академічної доброчесності являється Дональд Л. Маккейб (1944-2016) професор менеджменту та глобального бізнесу – праці якого широко цитуються у академічних колах. Він провів майже 300 000 опитувань щодо порушення академічної етики у коледжах та університетах США і Канади (165 тис. студентів із понад 160 інституцій). Був батьком-засновником Міжнародного центру академічної доброчесності, який і досі веде хрестовий похід за академічну доброчесність в освіті. З кількома колегами опублікував численні статті, розділи книг, а в 2012 році – книгу «Шахрайство в коледжі: чому це роблять студенти та що з цим можуть зробити викладачі». Лобював запровадження Кодексів честі в університетах.

На противагу академічній доброчесності протиставляється категорія академічної недоброчесності, основні прояви якої бачимо у таких видах діяльності:

- академічний плагіат - оприлюднення (частково або повністю) наукових (творчих) результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження (творчості) та/або відтворення опублікованих текстів (оприлюднених творів мистецтва) інших авторів без зазначення авторства;
- самоплагіат - оприлюднення (частково або повністю) власних раніше опублікованих наукових результатів як нових наукових результатів;
- фабрикація - вигадкування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі або наукових дослідженнях;
- фальсифікація - свідомо зміна чи модифікація вже наявних даних, що стосуються освітнього процесу чи наукових досліджень;
- списування - виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання, зокрема під час оцінювання результатів навчання;
- обман - надання завідомо неправдивої інформації щодо власної освітньої (наукової, творчої) діяльності чи організації освітнього процесу; формами обману є, зокрема, академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація та списування;

- хабарництво - надання (отримання) учасником освітнього процесу чи пропозиція щодо надання (отримання) коштів, майна, послуг, пільг чи будь-яких інших благ матеріального або нематеріального характеру з метою отримання неправомірної переваги в освітньому процесі;

- необ'єктивне оцінювання - свідоме завищення або заниження оцінки результатів навчання здобувачів освіти.

Отже, академічна доброчесність, з одного боку, є складною міждисциплінарною категорією, яка поєднує в собі етичні норми й правила поведінки людини в освітньо-науковому середовищі, та механізми й інструменти, за допомогою яких вони реалізуються на практиці. З іншого, існує цілий комплекс чинників, передусім морально-культурних, інституційних, освітньо-виховних, які впливають ззовні чи зсередини на університет, визначаючи його спроможність та прагнення протидіяти академічній нечесності.

Виходячи з вищесказаного, академічна доброчесність – це сукупність етичних принципів та визначених Законом України «Про освіту» (нова редакція 2021 року, ст. 42), Законом України “Про вищу освіту” та іншими законами України правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження освітньої, наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень.

Здобувачам освіти, педагогічним, науково-педагогічним та науковим працівникам пропонується дотримуватись академічної чесності і етичної поведінки в наукових дослідженнях; оволодівати основами академічного письма; уміти правильно робити посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей інших авторів; дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

За порушення академічної доброчесності педагогічні та науково-педагогічні працівники можуть бути притягнуті до дисциплінарної, адміністративної відповідальності відповідно до нормативних і розпорядчих документів, норм законодавства України, зокрема:

- відмова у присудженні ступеня освітньо-наукового чи освітньо-творчого рівня чи присвоєнні вченого звання;

- позбавлення присудженого ступеня освітньо-наукового чи освітньо-творчого рівня чи присвоєного вченого звання;

- відмова в присвоєнні або позбавлення присвоєного педагогічного звання, кваліфікаційної категорії;

- позбавлення права брати участь у роботі визначених законом органів чи займати визначені законом посади.

За порушення академічної доброчесності здобувачі освіти можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності:

- повторне оцінювання результатів поточного та підсумкового контролю;
- повторне вивчення відповідного освітнього компонента освітньої програми;
- відрахування із закладу освіти;
- скасування рішення про присудження ступеня вищої освіти та присвоєння відповідної кваліфікації у разі виявлення фактів порушення здобувачем вищої освіти академічної доброчесності;

- позбавлення наданих закладом освіти пільг з оплати за навчання.

Чому це важливо?

Академічна доброчесність дозволяє системі освіти залишатися дієвою, такою що справді дає знання та навички, а не лише документи про здобуття освіти. Країни з високим рівнем академічної доброчесності не мають такої проблеми як «визнання дипломів» – як правило, це успішні, економічно розвинені країни з високим рівнем освіти та науки. Також, вона сприяє академічній мобільності і можливості кращого працевлаштування.

Представляємо Вашій увазі і запрошуємо до продуктивного використання в рамках здійснення дослідницьких практик такі інформаційні джерела:

Нормативні посилання

- Закон України «[Про авторське право і суміжні права](#)» від 23.12.1993 № 3792-ХІІ (чинний, редакція від 14.10.2020)
- Закон України «[Про вищу освіту](#)» від 01.07.2014 № 1556-VII (редакція від 25.09.2020) **пункт 3-1 статті 58**
- Закон України «[Про освіту](#)» від 05.08.2017 № 2145-VIII (чинний, редакція від 01.01.2021) **стаття.42.** Академічна доброчесність
- Методичні рекомендації для закладів вищої освіти з підтримки принципів академічної доброчесності. – Режим доступу: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/2018/10/25/recomendatsii.pdf>
- Розширений глосарій термінів та понять ст. 42 «Академічна доброчесність» Закону України «Про освіту» (від 5 вересня 2017 р.). – Режим доступу: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/2018/10/25/glyusariy.pdf>
- Декларація про академічну доброчесність здобувачів освіти ЗВО «Університет Короля Данила». – Режим доступу: <https://cutt.ly/2RGCnuS>
- Декларація про академічну доброчесність науково-педагогічного працівника ЗВО «Університет Короля Данила». – Режим доступу: <https://cutt.ly/7RGVgrf>
- Кодекс корпоративної етики Університету Короля Данила. – Режим доступу: <https://cutt.ly/DRGVFb9>

Програми запобігання та виявлення академічного плагіату

- Etxt Антиплагиат 4.110.0.0 . – Режим доступу: <https://biblprog.org.ua/ua/etxt-antiplagiat/>
- Advego Plagiatus. – Режим доступу: <https://www.besplatnyeprogrammy.ru/advego-plagiatus.html>
- Плагиата.НЕТ. – Режим доступу: <https://relizua.com/raznie-programi/1198-plagiata-net-skachat.html>
- Viper. – Режим доступу: <https://soft.mydiv.net/win/download-Viper.html>
- Plag.com.ua. – Режим доступу: <https://www.plag.com.ua/>
- EduBirdie. Швидко. Безкоштовно для студентів. – Режим доступу: <https://edubirdie.com/perevirka-na-plagiat>
- Unicheck. – Режим доступу: <https://unicheck.com/uk-ua>

Корисні посилання

- Вебінари проекту «Academic IQ» та інша корисна інформація доступна за посиланням :<https://academiq.org.ua/>
- Інформаційні бюлетені. – Режим доступу: <https://saiup.org.ua/novyny/informatsiini-bulleteni/>
- Сацик В. Академічна доброчесність: міфічна концепція чи дієвий інструмент забезпечення якості вищої освіти? /Освітня політика. Портал громадських експертів. –

Режим доступу: <http://education-ua.org/ua/articles/930-akademichna-dobrochesnist-mifichna-kontseptsiya-chi-dievij-instrument-zabezpechennya-yakosti-vishchoji-osviti>).

- Klein A., Lecenburg M., Mckendall M. & Mothersell W. (2007). Cheating during the college years: How do business school students compare. *Journal of Business Ethics*, 21 , 197–206.).
- Сацик В. Сучасні стандарти академічного письма для молодих дослідників: передові практики європейських університетів та видавництв. – Режим доступу: https://drive.google.com/drive/u/0/folders/15ajSc9MVdzJu72UkaES_56W_IuVlrlqx ?
- ПРОМЕТЕУС. Академічна доброчесність: онлайн-курс для викладачів. – Режим доступу: https://courses.prometheus.org.ua/courses/course-v1:Prometheus+AI101+2021_T2/about
- Серія університетських модулів «Доброчесність та етика» / «Освіта заради справедливості» ініціатива Управління Організації Об'єднаних Націй з протидії наркотикам та злочинності. – Режим доступу: https://www.unodc.org/e4j/en/tertiary/integrity-ethics_ukrainian.html

Інформаційні ресурси бібліотеки з академічної доброчесності

- Академічна доброчесність у освітньому та науковому просторі: інформаційно-тематичний список інтернет-посилань та літератури книжкового фонду бібліотеки ЗВО «Університет Короля Данила» /уклад.: М. Чуділіна, С. Чікальова. – Івано-Франківськ, 2022. – 14 с.: іл. – Режим доступу: <http://repository.ukd.edu.ua/xmlui/handle/123456789/177>